

Psalm 120

Ongrijpbare tegenstanders (vertaling Ida Gerhardt; hieronder gebruikt)
Geen titel (Katholieke Bijbelstichting 1964)
Zang van de bestijgingen (Kees Waaijman)

Vooraf.

Het is een korte Psalm: slechts 7 verzen.

Het is de eerste psalm van 16 psalmen die pelgrimspsalmen of bedevaartsliederen worden genoemd.

Ik heb enkele Nederlandse vertalingen van tevoren gelezen. Dat was prettig omdat in die vertalingen ook verschillende accenten en interpretaties doorklinken.

Wat zich bij mij opdringt.

Vers 1

Tot de Heer in al mijn benauwdheid

riep ik: - en hij heeft mij geantwoord -

De psalmist (P) bevindt zich in nood, in een benauwdheid. In een crisissituatie waarin geen uitweg lijkt. Hij roept de Heilige in zijn nood aan. Een kreet om hulp. Dat komt veel voor indien we geen uitweg zelf zien, alle mogelijkheden voor je zelf wegvallen, dan richten we ons uiteindelijk naar de Heilige.

In vers 1 lezen we al dat de Heilige antwoordt. Hij *buigt* zich naar P. Voor de psalmist moet dit een bijzondere diepe verticale ervaring zijn, die hem niet onberoerd laat en die hem zeker zal helpen. Volgens mij gaat de rest van de psalm hierover.

Deze verzen drukken het proces uit wat daardoor in zijn innerlijk plaatsheeft, door het antwoord in zijn hart van de Heilige.

Vers 2

*“Heer, bescherm mij: tegen lippen die liegen
tegen het verraad van de tong.*

Hierin wordt de benauwdheid en crisissituatie beschreven. De P ervaart dat zijn ziel verschrompelt en verdort. Hij is niet thuis. Hij leeft in een wereld en omgeving van onwaarheid, ook binnen in hem. Je zou kunnen zeggen dat de P zich heeft geïdentificeerd met zijn onware persoonlijkheid. Helemaal afgestemd op de horizontale waarden: maak carrière, streef materieel bezit na, na ons de zondvloed, er is geen god, geef je helemaal blind over aan door mensen bedachte idealen. Je kunt je hier bijna niet tegen verzetten, zo massaal en logisch klinkt het allemaal. Zo overtuigend en verleidelijk. En toch dat innerlijk weten dat dit niet zijn thuis is, een heimwee naar een andere thuis. Deze wereld is zo weet de P diep in zich is een wereld van onwaarheid, leugens, onoprechtheid, afgodendienst: het is de waarheid van de Prins van de Wereld. De stemmen die dit uitspreken zijn leugenachtig en verraderlijk. De P heeft een diep heimwee naar het echte Thuis, naar de Waarheid.

Vers 7

Na vers 2 lees ik vers 7.

*Ik – het vredewoord wil ik spreken,
zij zijn op vijandigheid uit.*

Hierin wordt door P een tegenstelling geponeerd tussen de hemzelf en de anderen.

Hij, de P, zegt als reactie op zijn onvrede dat het aan de anderen ligt. Hij zelf is vredelievend, de anderen niet, die zijn agressief in de verkondiging van hun waarheden. Niet zozeer met fysiek geweld, maar vooral in woorden of in het negeren van andere geluiden en opvattingen.

Zij luisteren niet naar hem, hij wil alleen maar vrede. Hij is daarin zo alleen. Een grote overtuiging spreekt hieruit in het eigen gelijk en in de zuiverheid van de eigen motieven. De P

wéét. Stelt zich eigenlijk boven de ander, hij is voorbeeldiger en overtuigd van zijn voortreffelijkheid!

Verzen 3 en 4

*Waarmee zal hij u lonen – in tweevoud! –
verraad van de tong?*

*Met scherpschutterspijlen geweerhaakt,
met felgloeiend bremhout: het schroeit!*

En dan 'dreigt' hij met de straf en de toorn van de Heilige. Die anderen zullen de rekening wel gepresenteerd krijgen! Hij gaat zelfs zover dat hij de Heilige adviseert om hen te straffen met pijlen en gloeiende hitte en kool. Dan zullen ze wel een toontje lager zingen.

Ontluisterend na de zelfverheffing hiervoor!

Zo vredelievend is de P dus zelf niet. Hij is niet anders dan de anderen. In hem zit dezelfde agressiviteit alleen was deze met een dun laagje vernis aan het oog onttrokken. Het ontbreekt de P in zijn ellende en zijn verlangen naar Waarheid en een Thuis aan mededogen.

Verzen 5 en 6

*Helaas, ik moet leven in Mesek,
wonen in de tenten van Kedar;
Tè lang al moet ik wonen met heimwee
midden tussen de vrede-haters!*

Het zou ontluisterend zijn, ware het niet dat de Heilige zich naar de P heeft toegewend.

Door dit antwoord van de Heilige diep in het hart krijgt de P inzicht in zijn staat, in het niet-anders zijn dan de anderen en inzicht dat de anderen ook in duisternis leven, in een bewustzijnsvernauwing.

Hij ervaart te leven in vèr-weg van Jeruzalem, waar de tempel staat. De plaats, het centrum waar de Heilige tegenwoordig is. De plaats waarmee zijn mystieke hart correspondeert en waar zijn ziel thuishoort. Hij woont aan de rand van het beloofde land, eigenlijk voorbij de rand in Mesech (Turkije) en Kedar (in de woestijn in het zuiden). Het woord Ach klinkt, waarin inzicht en berouw trilt. Een geluid van het hart, niet van het hoofd.

Door dit berouwvol inzicht krijgt de P de kracht om de weg te gaan naar het huis van de Waarheid, naar het Thuis van zijn ziel. Naar het Hemels Jeruzalem.

De pelgrimstocht kan dankzij de genade van de Heilige beginnen. De (eigen) leugens verlaten en in vertrouwen gaan in de richting van de Waarheid.

Paul Horbach, 13 januari 2009

Aanvulling psalm 120

Je kunt de psalm natuurlijk ook anders horen. Met name vers 3 en 4:

Meer een verzuchting. Wat doe je mij toch aan. Het doet mij niet goed. Besef de pijn (pijlen en hitte) die jullie woorden mij doen.

Dan kan de gehele psalm ook aldus gelezen worden.

Eerst regel 1 van vers 1.

Het aanroepen van de Heilige in zijn nood om hulp.

Dan de verzen 2 tot en met 7. Hierin verwoordt de psalmist wat zijn nood is en hoe diep deze is. Hij vindt geen enkele hulp en steun bij de anderen. Hij is alleen en verlangt naar het huis van God.

Dit hoeft niet alleen te verwijzen naar de anderen buiten je. Zelf ben je een volk. De psalmist is een verlangende ik naar de Heilige, maar staat tegen een overmacht van horizontaal strevende krachten. Zij willen niet veranderen, zijn tevreden met hoe het is.

Het is niet moeilijk om dat ook in je eigen innerlijke ruimte steeds weer te ontmoeten.

En vervolgens de tweede regel van vers 1.

En de Heilige boog zich naar mij, antwoordde mij.

Dat moet een bijzondere ervaring zijn. In je hart de aanwezigheid en het antwoord van de Heilige horen.

Wat de Heilige antwoordde zegt de psalmist niet, maar het moet bemoedigend zijn en een fundamentele doorbraak in de zin van inzicht, doorzicht en uitzicht. De psalmist is niet meer alleen.

Dat ook wij in onze noden zo'n antwoord van de Heilige mogen ontvangen!

PH , 16 januari 2009